

PRIKAZI I OSVRTI

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historiju

Broj 60
Godina XXX
Novembar, 2025.
[str. 283-286]

© Monos 2025

Admir Mešanović, Stijene (roman)

Planjaj, Tešanj, 2025.

“Roman STIJENE je roman o ljubavi, prijateljstvu i hrabrosti u vremenu bezumlja....”

Ovu rečenicu možete pročitati na koricama knjige, na Facebooku i drugim društvenim mrežama, na Amazonu – gdje se knjiga također može kupiti. Možemo kazati da je to tipična rečenica za romane savremene bosansko-hercegovačke književnosti, jer govori o ljubavi tokom teškog perioda naše novije historije, ovdje u Bosni.

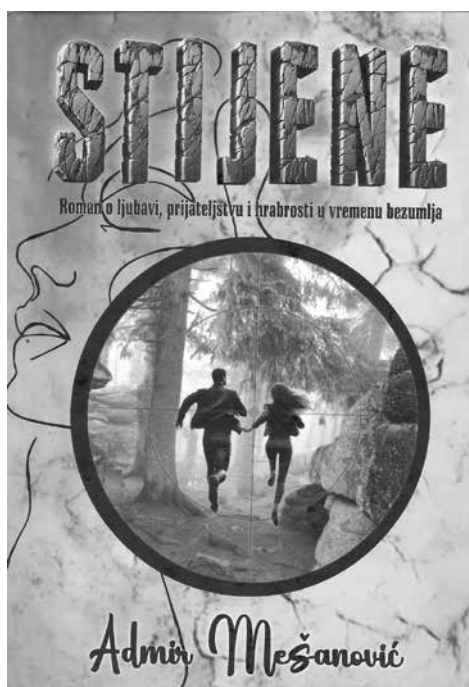
Roman “Stijene” jeste ljubavni roman koji nas vraća u godine kada je ljubav bila jača od imena i prezimena. Naime, glavni likovi u knjizi su Belma i Žarko. Ona je iz Sarajeva, on iz Beograda. Ljubav obično dolazi “nekako s proljeća” – i ovdje je bilo tako, mada je april 1992. godine bio sve – samo ne u znaku ljubavi. Prijateljstvo je nešto što nema cijenu i nešto što je najteže objasniti. Kao što je jednom prilikom kazao Muhammad Ali – ne uči se u školi, ali ako ne znaš smisao prijateljstva, onda ne znaš ništa. U “Stijenama” prijateljstvo biva očuvano i traje.

Vraćajući se na rečenicu da je to roman o ljubavi, prijateljstvu i hrabrosti u vremenu bezumlja, treba se osvrnuti i na hrabrost. Svi smo se našli u situaciji da instiktivno reagujemo, na način koji će, tada ili kasnije, biti prepoznat kao hrabar. Ako je osoba dobra osoba – ona će svoju hrabrost usmjeriti ka nečemu što je pozitivno, bez obzira na okolnosti. Ako je osoba loša osoba – ona će tu svoju hrabrost iskoristiti da učini nešto loše; jednostavno je karakter takav. To je dobro opisano u romanu “Stijene”. Hrabrost dolazi uz ljude i karakter.

Priča ovog romana započinje u aprilu 1992. godine, a završava se 30 godina kasnije.

Govori o životu u BiH, njenim ljudima i dešavanjima koja su njeni ljudi činili drugim njenim ljudima. Autor romana (rođen 1984. u Gračanici) teško da je mogao biti neposredni svjedok vremena o kome piše, ali dobro je proučio tadašnje prilike, istražio sve bitne elemente za svoju priču, "potkovao" se relevantnom dokumentacionom građom, historijskim i kulturološkim podacima, temeljnim proučavanjem karaktera... Time je sagradio dobre temelje za nastajanje ovakve jedne knjige, koja je sadržajno povezala april u Sarajevu, ljubav, Višegrad, barikade, smrt, Beograd, naposljetku i "Sarajevo Film Festival", donijevši nam tako priču o životu, nadanjima, željama.... Autor sa preciznošću opisuje dešavanja u Sarajevu, a i Višegradu – gradu kojeg je agresor odmah stavio pod svoju kontrolu. Znamo šta se tada zbivalo u ovome mjestu, znamo šta se dešavalo na ćupriji Mehmed paše Sokolovića, koja je u ovoj knjizi postala simbol i pokazatelj kako je tanka linija između života i smrti. I kako se često baš na toj liniji – pojavi neko razuman.

Na početku romana autor nam kazuje o nekom sretnom vremenu iz tadašnje Jugoslavije, uoči njenog raspada, vješto nas uvodeći u vrijeme početka agresije na Bosnu i Hercegovinu. Autor priču donosi lagano, jednostavno, stvarajući tekst vrijedan pažnje, koji nas podsjeća i obavezuje da pamtimo.

Ono što je važno napomenuti, a to je napisao jedan od recenzenata knjige, mr. Muhamed Ibrahimović, pisac iz Tešnja: "...da nikada ne poistovjećujemo sve pripadnike jedne skupine sa onima najgorima iz te skupine. Uprkos našim iznimno bolnim iskustvima i još uvijek svježim ranama stečenim u prethodnom ratu, ne smijemo smetnuti s uma da nisu svi isti. Pa čak i kada izgleda da je većina pripadnika neke skupine zadojena zlom i spremna na svakojaka zlodjela, treba znati da uvijek ima časnih ljudi koji su u ovom romanu prikazani kroz likove kaptana Marka, Nenada i Ace. Upravo zbog njih, insistiranje na odgovornosti za počinjene zločine mora uvijek biti usmjereno na pojedinačnu,

a nikada i nikako na kolektivnu odgovornost.”

Roman “Stijene” izdanje je Izdavačko-štamarske kuće “Planjax komerc” iz Tešnja. Recenzenti su: prof. dr. Ermin Kuka, inače naučni savjetnik Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, te mr. Muhamed Ibrahimović, kako rekosmo – pisac iz Tešnja, inače major u penziji, dobitnik ratnog priznanja Srebreni štit. Lektorica je bila prof. bosanskog jezika i književnosti Lejla Nasić.

Ova knjiga nema iskrivljenih činjenica – jasno pokazuje jedan period u

našim životima. Može se doživjeti na različite načine. Sigurna sam da će je drugačije razumjeti i doživjeti oni koji su, kao potpisnica ovih redova, agresiju dočekali, doživjeli i preživjeli na onoj jednoj strani, u okupiranim gradovima i dijelovima naše zemlje. Njih će podsjetiti na događanja i traume koje i dan danas nose u sebi. Oni koji su to vrijeme proživjeli na onoj drugoj strani, na slobodnoj teritoriji, možda će se zapitati: da li se to sve zaista tako dešavalo. Mogu odgovoriti kao neko sa one “prve strane” – da, zaista je sve tako bilo.

Senada Letić